

Pr. Aive Telling

Sotsiaalministeeriumi keskkonnatervise ja kemikaaliohutuse juht
Sotsiaalministeerium

Meie 15.02.23

Edastatud e-postiga: Aive.Telling@sm.ee

Teadmiseks: Kemikaaliohutuse Komisjon

Edastatud e- postiga: kok@list.sm.ee

Eesti Keemiatööstuse Liidu (EKTL) vastus konsultatsioonile seoses Komisjoni CLP määruse (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1272/2008 ainete ja segude klassifitseerimise, märgistamine ning pakendamine kohta) muudatusettepanekuga

EKTL tänab teid võimaluse eest kommenteerida komisjoni muudatusettepanekut CLP määruse läbivaatamise raames.

Tervitame ettepaneku kavatsust tagada ühtsus, läbipaistvus ja kooskõla muude ELi õigusaktidega. Tootjad ja tarnijad edastavad juba praegu palju erinevat teavet kemikaalide kohta nii tarbijatele kui ka ametiasutustele. Eeldame, et lisaks võetakse järgmise paari aasta jooksul järk-järgult kasutusele ESPR ja digitaalne tootepass erinevates tootekategooriates ning see tagab tarbijatele ja ametiasutustele veelgi parema ligipääsu keemilisele teabele, kuid ühtlasi loodame, et ettevõtete puhul lihtsustab ka andmete esitamise protsesse.

CLP muutmissettepanekus on samuti välja toodud kavatsus lihtsustada õigusakte ja anda ettevõtetele võimalus ühtlustatud ja digitaliseeritumaks teabevahetuseks. Lootsime, et see väljendub ettepanekus endas selgemalt. Samuti leiame, et pakutud võimalused digimärgistuse kasutamiseks on hetkel siiski jäänud formaalseks, ilma tegeliku sisuta. Ettepanekus esitatakse nõuded ainult digimärgistuse juurdepääsetavusele ja vormingule. Ettepanekuga ei ole loodud uusi võimalusi ohumärgistuse osade digiteerimiseks, kuivõrd digitaalsena lubatakse esitada vaid täiendavat teavet (mitte kohustuslikke elemente). See on seaduslik ja toimub juba täna ega loo võimalust ohumärgiste lihtsustamiseks ja loetavuse parandamiseks ning ei suurenda valdkonna digitaliseerimist.

EKTL toetab EL-i eesmärki tagada tarbijatele ühtne ja hea teave kemikaaliohtude kohta ning kaitsta neid eriti ohtlike ainete eest. Siiski peame vajalikuks juhtida veel kord tähelepanu asjaolule, et paljudele professionaalsetele ja tööstuskasutajatele seatakse selle ettepanekuga ka uusi ülesandeid ja kulusid. Uued CLP-määruse ohuklassid väljaspool ÜRO süsteemi kahjustavad globaalset konkurentsivõimet. Artikli 36 muudatusega lisatakse uued ohuklassid (ED, PBT/vPvB, PMT/vPvM), mis võeti vastu delegeeritud õigusaktiga. Meie hinnangul tuleks muudatusi, mida ei ole veel tehtud/rakendatud ÜRO GHS-i tasemel, pidada oluliseks elemendiks ja seda ei peaks saama rakendada

delegeeritud seadusega. Seega peame vajalikuks väljendada veelkord oma nõrdimust läbiviidud protseduuri osas.

Märgistuse nõuded

Ettepaneku lisas 1 on seatud märgise ja piktogrammi mõõtmete ning tähemärgisuuruse miinimumnõuded, kus varem kehtis vaid nõue, et märgistus peab olema loetav. Ettepanek tähemärkide miinimumsuuruste ja eriti suurte pakendite etikettide suuruse kohta toob kaasa kahjulikud tagajärjed tootjatele. Samas ei paranda see muudatus märgistuse loetavust tarbija vaates (sedavõrd suuri pakendeid tavatarbijale reeglina ei tarnita; samuti on selgusetu, kuidas on nt 12 punktine tekst +500 l konteineril halvemini loetav, kui sama suur tekst 5 l mahutil). Suurte pakendite, näiteks suurkottide ja trumlite märgistamisel on see seni olnud võimalik trükkida +500 l konteinerile ohumärgis kirjaga nt. 12 punkti, kuid ettepanekus nähakse ette miinimumsuurus 20 punkti. Paljudel juhtudel tähendab see, et ohumärgist ei saa trükkida A5 või isegi A4 formaadis, kuna mitmekeelsed etiketid võivad tulevikus suurte koguste märgistamiseks nõuda veelgi suuremaid etikette.

Ettepaneku selle osa tagajärg on see, et kemikaale tootvatele ettevõtetele, kes tarnivad tööstustarbijatele aineid ja segusid suurtes pakendites, tekivad märkimisväärsed lisakulud. Suuremad etiketid tähendavad suuremat materjalikulu. Samuti lisandub suurem administreerimiskulu, kui kõigile erinevatele sihtriikidele luuakse eraldi märgistused või kui ohjata tuleb eksimisohtu, mis puudutab vajadust kleepida neljas erinevas suurusekategorias pakenditele erinevatele nõuetele vastavaid märgistusi. Võimalik, et kaasneb printerite väljavahetamise vajadus, võttes arvesse, et suurema etiketi printer on oluliselt kallim.

Meie alternatiivne ettepanek oleks jätkuvalt nõuda, et märgistus peab olema loetav ning lihtsuse huvides kehtestada tähemärgisuuruse miinimumnõuded maksimaalselt kahte erinevat tüüpi pakenditele: suured ja väikesed. Kusjuures suurte pakendite puhul võiks minimaalne fondi suurus olla 12 pt. Palume lisaks võtta arvesse, et loetavus ei sõltu ainult fondi suurusest, vaid ka kirjatüübist.

Internetimüük ja importtooted

EKTL tervitab komisjoni soovi kaitsta tarbijaid paremini veebimüügiplatvormidelt ostmisel ning tagada, et EL- välistest riikidest müüdavad tooted vastaksid ELi nõuetele. Kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias on eriti tõsise probleemina ja prioriteetse tegevusvaldkonnana esile tõstetud importkemikaalid ja internetimüük. Meil on aga raske näha, kuidas seda eesmärki ettepanekus kajastatakse. Lisatakse küll selge nõue, et internetimüügil peab esitama nõutavat teavet ohuklasside ja märgistuse kohta, kuid meie hinnangul peab see teave olema ostmisel kättesaadav sõltumata ostukanalist ka praegu kehtivatest nõuetest tulenevalt.

Kahjuks ei leia me aga sätteid, mis parandaks impordinõuete jõustamist liikmesriikides. Euroopa keemiatööstuse nõukogu (Cefic) analüüs (2020. a.) näitas, et EL-i ohtlike mittetoidukaupade kiirhoiatussüsteemile (Rapex) teatatud tarbekaupades sisalduvatest REACH-määrusele mittevastavatest kemikaalidest pärines 92% väljastpoolt Euroopa Majanduspiirkonda. Seetõttu me ei näe, kuidas ettepanek suurendab oluliselt tarbijaohutust, kui imporditavatele toodetele ei ole tagatud nõuete täitmine. Soovime, et ELi- välised osalejad vastaksid samadele standarditele, et parendada inimeste ja keskkonna ohutust ning tagada aus konkurents. Lisaks on importtoodete nõuetele vastavus oluline ka hilisema jäätmena kõrvaldamise, käitlemise ja ringlussevõttu seisukohast.

Vajadus juhiste järele

EKTL on teadlik, et töö CLP suuniste kallal peaks algama 2023. aastal, aga ka sellest, et juhendite valmimist on oodata alles pärast 2024. aastat. Sellega seoses juhime tähelepanu asjaolule, et ettevõtetel on äärmiselt raske täita seadusandluses kehtestatud nõudeid enne, kui on olemas suunised, mis selgitavad seadusandluse halle alasid.

Täname võimaluse eest keemiatööstuse seisukohad esitada ning oleme kättesaadavad, kui peaks olema vaja täiendavat tagasisidet. Samuti palume meid arengutega kursis hoida.

Koostas:

Kärt Kasak

Kemikaali- ja keskkonnanõunik

kart@keemia.ee

6139775